

trivializmus - v súvislosti s umeleckým výrazom: trochu hrubý, otrepaný, nenáročný a banálny; pozri *gýč* (Geržová); banalita

triviálny - jednoduchý, všedný (termín odvodený z *trivia*); pozri *cachetage*, *montáž*, *dadaizmus*, *pop-art*

trivium - nižší stupeň stredovekého vzdelania, zahrnujúci *gramatiku*, *dialektiku* a *rétoriku*; na trivium nadväzovalo *kvadrivium*; pozri *sedem slobodných umení*, *benediktíni*

Trizuliak Alexander - (†1990); slovenský sochár, pedagóg a organizátor výtvarného života na *Slovensku*; po začiatkových žánrových prácach s ľudským, civilným námetom lásky, materstva, šťastia a utrpenia vytvoril v 50. rokoch niekoľko rozmerných plastík (Detvan, 1957), v ktorých si overil cit pre monumentálny rozvrh plastickej hmoty, čo potom uplatnil pri koncipovaní sochy Víťazného vojaka na pylóne bratislavského Slavína (1957-60); začiatkom 60. rokov sa v jeho tvorbe ustáľuje ďalšia vývinová etapa, ktorej výraz je podmienený využívaním nových materiálov – kovov; po kompozíciách tvarovo redukovaných, ale s dynamickou vnútornou osnou (Kone, Milenci, Myšlienka, okolo 1960; Slnčový kôň, 1963-65) vyústil Trizuliakov záujem o výtvarné využitie kovových technických prvkov do polôh dekoratívno-konstruktivistických s výraznou priestorovo-znakovou symbolikou; pozri *Jánošík*, *sorela*, *gesto*

<http://www.webumenia.sk/web/guest/detail/-/detail/id/SVK:SNG.P.820/Alexander%20Trizuljak>

<http://www.webumenia.sk/web/guest/search/-/simpleSearch//query=au%3A%22Alexander+Trizuljak%22>

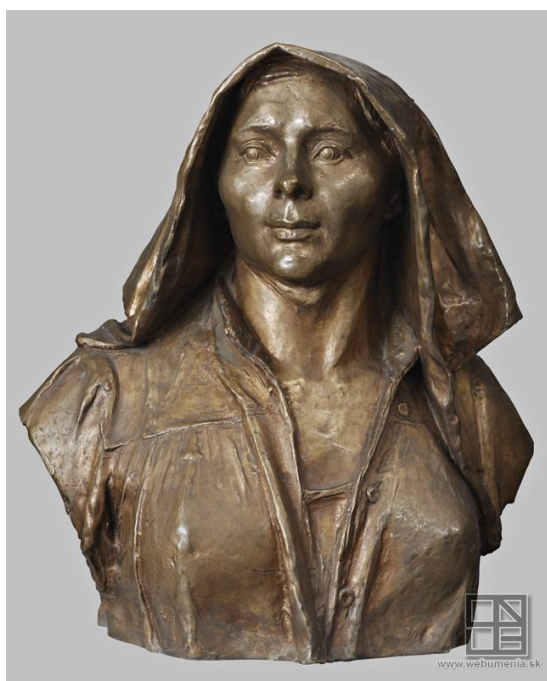

A. Trizuliak: Jánošík (1960)

A. Trizuliak: Víťazný vojak (sorela, 1957-60, Slavín, Bratislava)

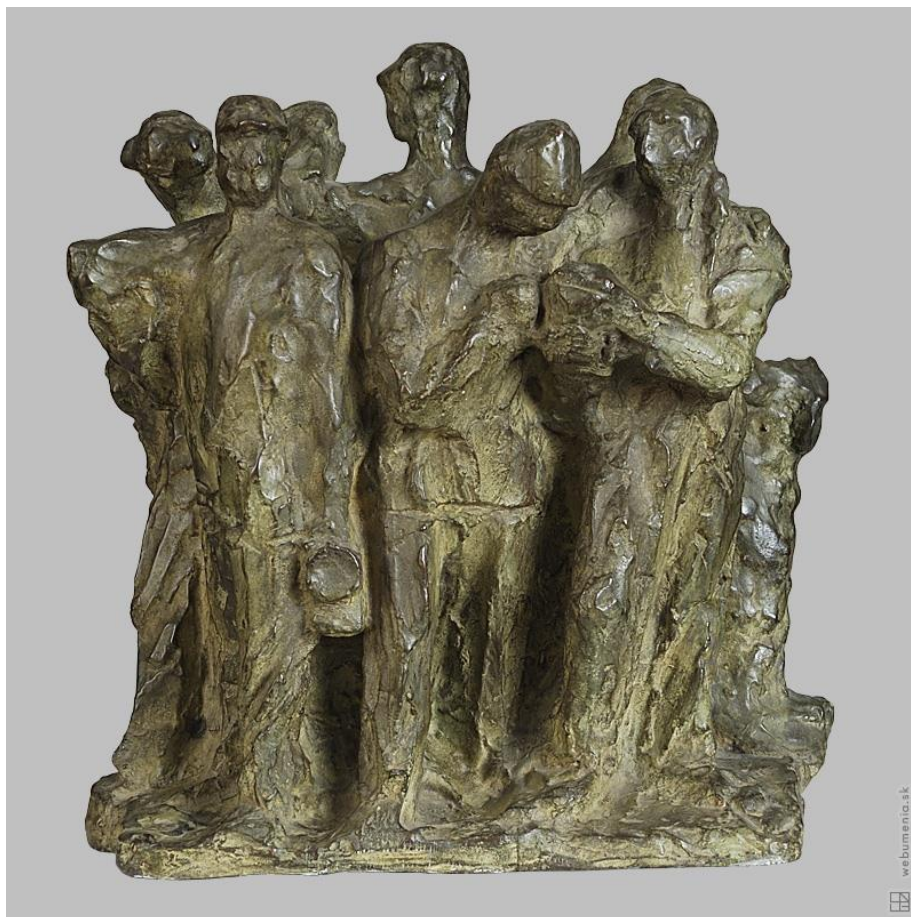
A. Trizuliak: Umenie (1957)

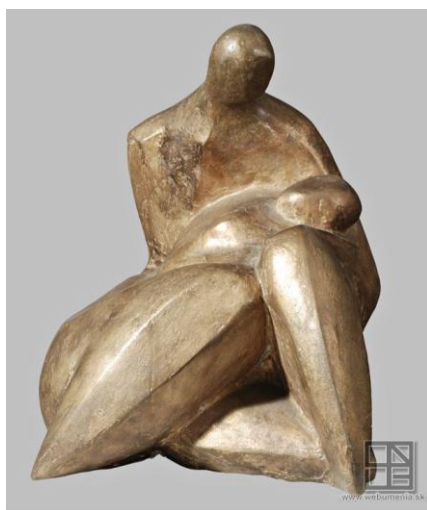
A. Trizuliak: Roľníčka (sorela, 1945-1965)

A. Trizuliak: Starý haviar (sorela, 1950)

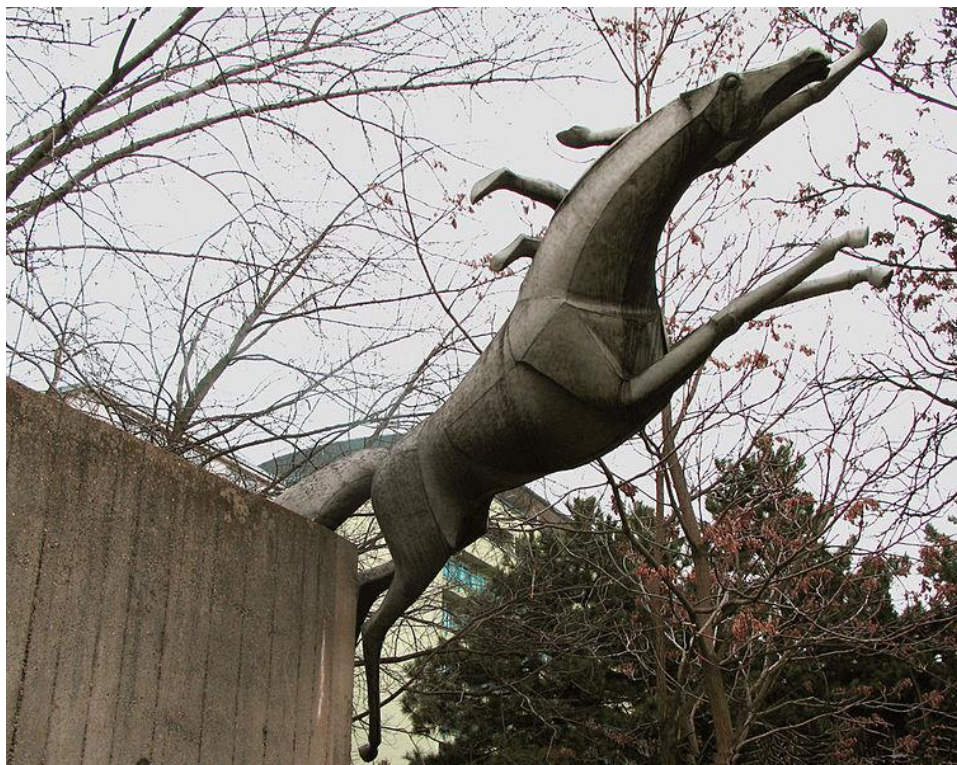
A. Trizuliak: Banícka údierka (1950-1960)

A. Trizuljak: Milenci (1960)

A. Trizuljak: Pieseň života (1961)

A. Trizuljak: Slncový kôň (1966)

A. Trizuljak: Milenci (Piešťany, 1961)

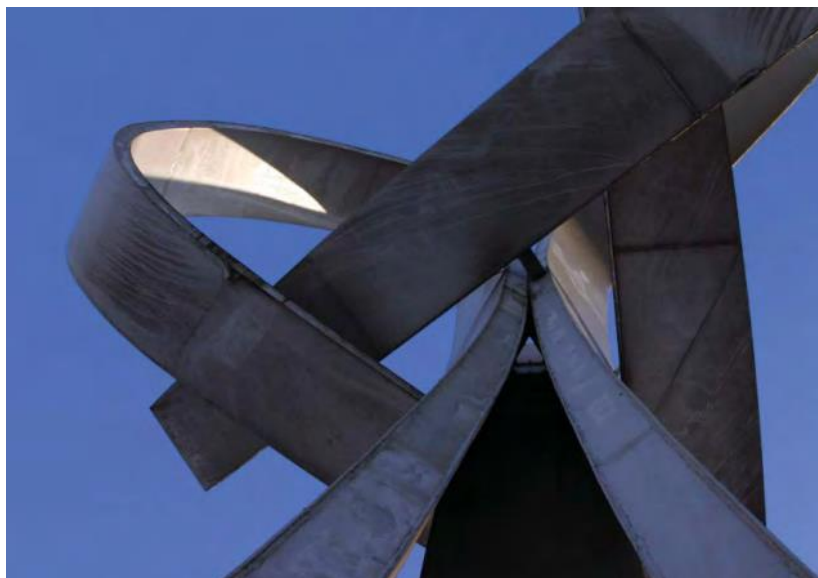

A. Trizuljak: Zuby (1960)
A. Trizuljak: Triglav (1960)

A. Trizuljak: Češúca sa (1964)
A. Trizuljak: Skrinka (1966)

A. Trizuljak: Tri Svätoplukove prúty (1971)

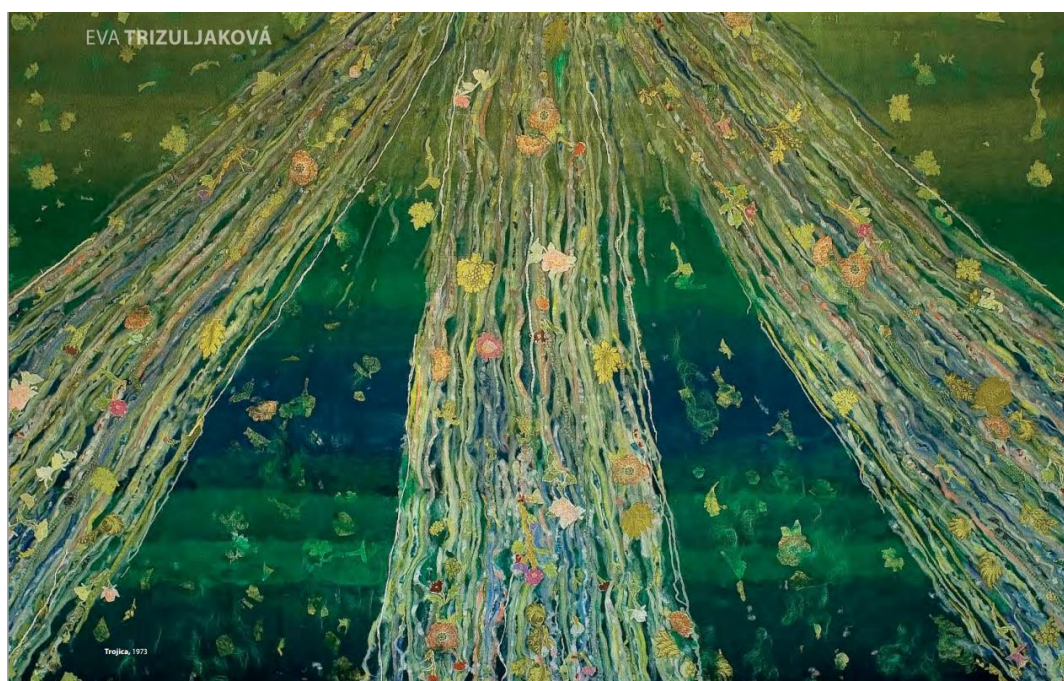
A. Trizuljak: Variácie II (1967)
A. Trizuljak: Variácie III (1967)

A. Trizuljak: Raketostroj (1962)

Trizuliaková Eva - (*1926); slovenská výtvarníčka, manželka A. Trizuljaka, s ktorým má osem detí, ktoré sú väčšinou tiež výtvarne zamerané; študovala na Oddelení kreslenia a maľovania Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave u prof. Jána Mudrocha a v ateliéri prof. Ludovíta Fullu; začínala ako grafička a venovala sa voľnej grafickej tvorbe v technike drevorytu, igelorytu, linorezu a litografie; jej rozsiahle dielo tvoria olejomalby a gvaše, pastely, no najmä textilné tapisérie *art-protis*; na svojich art protisoch spočiatku stvárňovala postavy z ľudových rozprávok; inšpiráciou boli aj národné dejiny, kedy zobrazuje veľkomoravských panovníkov; postupne sa necháva inšpirovať básnickým dielom P. O. Hviezdoslava, neskôr vojnovými hrôzami až prechádza k pokojnej téme Loretánskych litánií; v posledných rokoch, keď sa opäť vrátila k maľbe, sa jej tvorba odvíja najmä od starozákonných prorokov Izaiáša, Ezechiela a Jeremiáša; výtvarné i ideové vyvrcholenie jej tvorby tvoria diela inšpirované Zjavením sv. Jána – Apokalypsou; pozri *slovenskí maliari, slovenskí grafici, slovenskí umelci textilní*

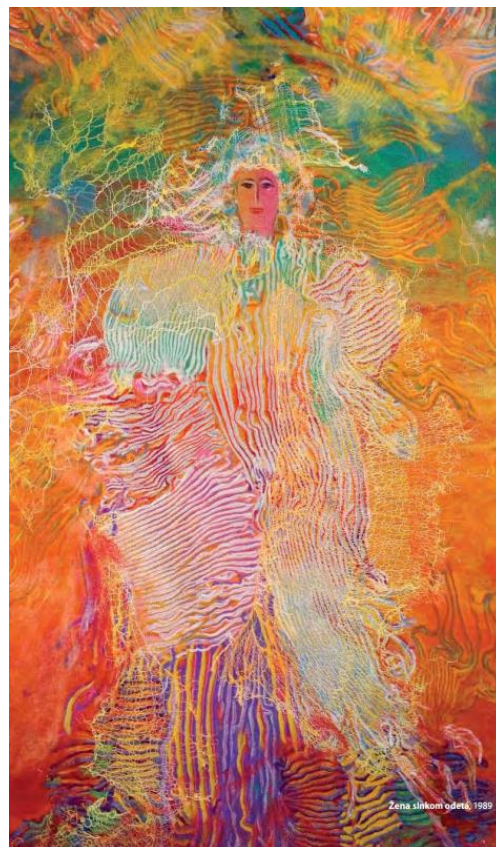
E. Trizuljaková: Trojica (1973)

E. Trizuljaková: Nevesta s partou (art-protis, 1972)

E. Trizuljaková: Vegetácia (1970)

E. Trizuljaková: Kráľovná mučeníkov (art-protis, 1989)

E. Trizuljaková: Žena slnkom odetá (art-protis, 1989)

E. Trizuljaková: Apokalypsa (art-protis, 1973)

tŕň - pozri *stehlík* (Becker); *bodliak*; *tŕň Kristov*

tzv. **tŕň Kristov** - Keller: botanici sa ešte nezhodli v otázke tŕňovej rastliny použitej na korunovanie; zistilo sa iba to, že rastlina (*Euphorbia milii* Desmoul) použitá na Kristovu *tŕňovú korunu*, nemá nič spoločné s biblickou tŕňovou rastlinou; rastie na Madagaskare a v Ježišových časoch bola úplne neznáma; mnohí znalci sa domnievajú, že išlo o sýrsky „Kristov tŕň“, čo je ker alebo stromček, tri až päť metrov vysoký, s ohybnými bielymi vetvami, ktorých listové stopky vyrastajú spomedzi dvoch tŕňov silne zahnutých späť; podľa botanika dr. E. G. Posta rastie táto rastlina v okolí starého *Jeruzalema*, predovšetkým na miestach, kde kedysi bola *Golgota*; pozri *Korunovanie tŕním*

Euphorbia milii Desmoul (kresba z herbára, 1829)

Trnava - pozri tzv. *Kamadulská biblia*, tzv. *Kamadulská slovenčina*; *Panna Mária Trnavská-záchrana trnavského ľudu*; *Slovensko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Trnava>

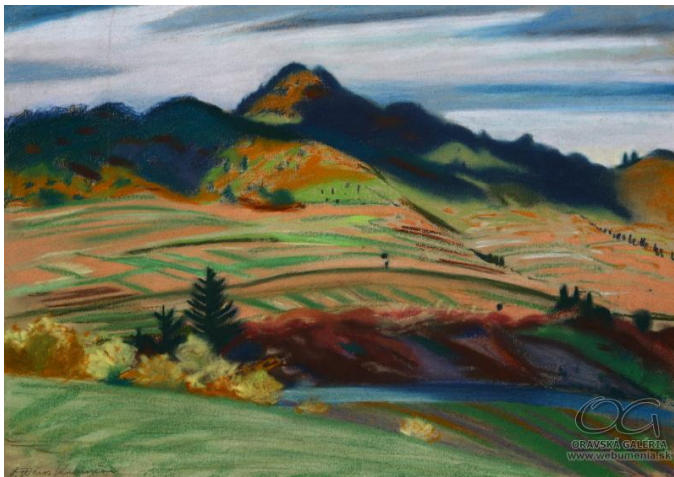

Neznámy autor: Trnava (drevoryt, 17.st.)

E. Lehotský: Trnavská cesta (1943)

Trniny - pozri *Slovensko*

A. P. Weisz-Kubínčan: Trniny (1933-1936)

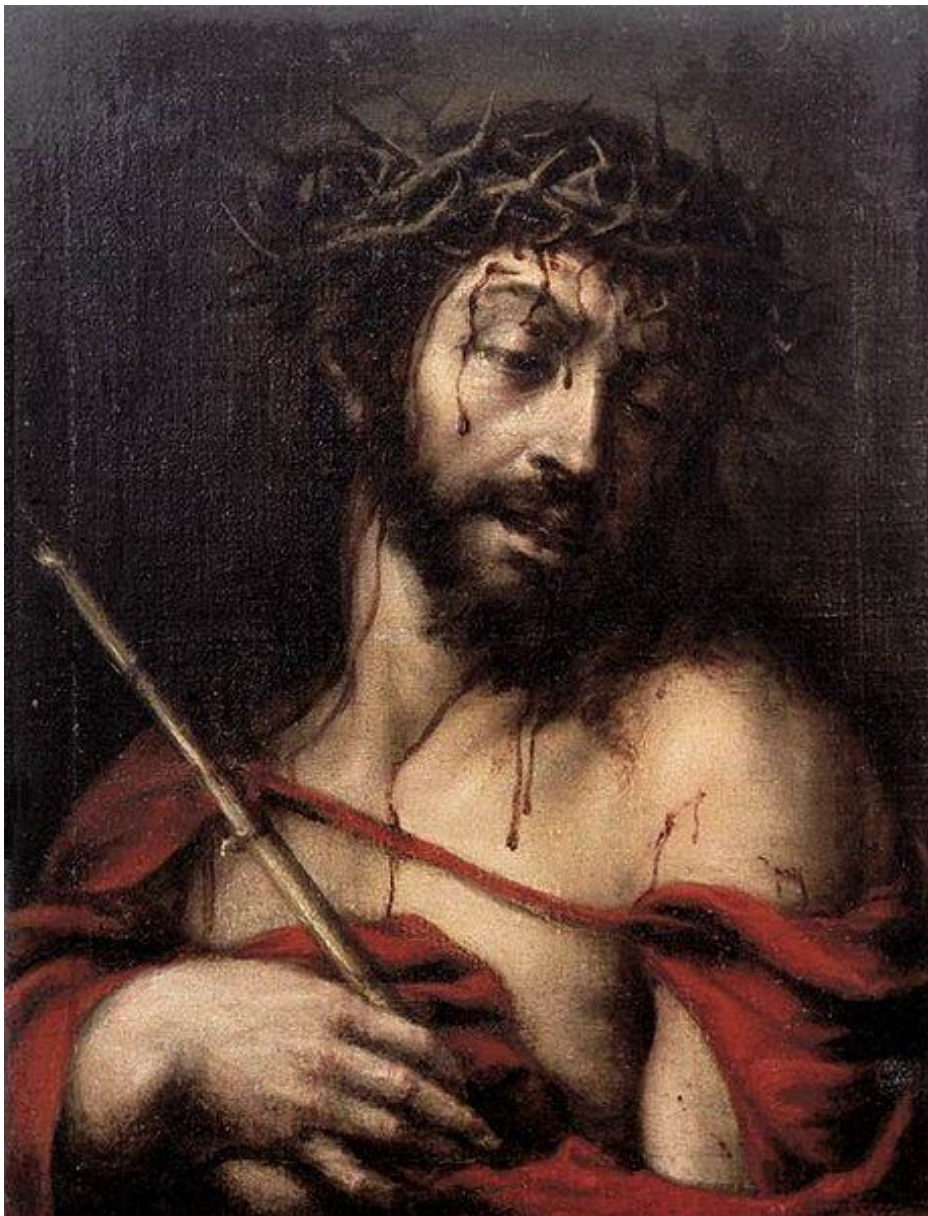
tŕňová koruna - koruna na hlave ukrižovaného Krista; atribút Achatia a Jozefa z Aritmatie; pozri *krucifix, Ecce homo, Oplakávanie; pašiový stĺp, pašiový cyklus/krížová cesta, Pilát Pontský si umýva ruky (Hall); srdce s tŕňovou korunou; Korunovanie tŕním, Posmievanie sa Kristovi; Ježiš; Muž bolesti*

Nový biblický slovník: (*Matúš 27,29; Marek 15,17; Ján 19,2*); tŕňovú korunu zhotovili rímski vojaci pre Ježiša ako posmešný symbol kráľovskej a snáď aj božskej moci; pred *ukrižovaním* mu ju vložili na hlavu a vysmievali sa mu; spolu so *žezlom z trstiny* a *purpurovým plášťom* mala vyjadrovať Ježišove slová, že je židovský kráľ; to posmešne hlásal aj nápis na kríži (pozri *INRI*); nevieme aká rastlina sa skrýva pod označením akantha (pozri grécku *korintskú hlavicu*); v

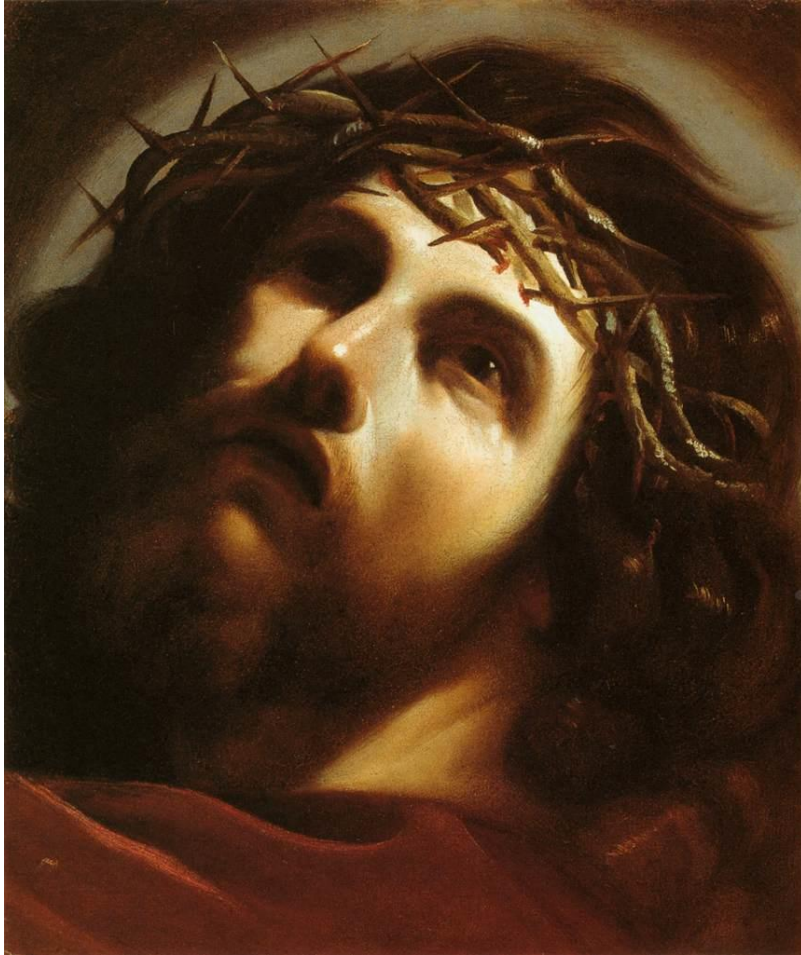
Palestíne ich rastie veľa druhov; kresťania v tŕňoch vidia symbol následkov hriechu (pozri *dedičný hriech*); H. St. J. Hart sa domnieva, že bola vyrobená z ľahko dostupných listov *palmy* *Phoenix dactylifera*, ktorá má ostré ostne; koruna mala zrejme pripomínať „lúčovitú korunu“ božského vládcu, takže sa Kristovi vysmievali ako Bohu aj ako králi

Hall v súvislosti s heslom *Ukrižovanie*: až v 11. storočí (počiatok *románskeho* obdobia) sa objavuje *krucifix*, na ktorom má Kristus hlavu sklonenú na jedno rameno a na hlave tŕňovú korunu; tŕňová koruna sa objavuje od poloviny 13. st., keď ju francúzsky kráľ Ľudovít IX. priviezol ako *relikviu* z *krížovej výpravy* na Blízky východ; až do *protireformácie* je zriedkavo vynechávaná

Keller: botanici sa ešte nezhodli v otázke tŕňovej rastliny použitej na korunovanie; zistilo sa iba to, že rastlina (*Euphorbia milii* Desmoul) použitá na Kristovu tŕňovú korunu, nemá nič spoločné s biblickou tŕňovou rastlinou; *Euphorbia* rastie na Madagaskare a v Ježišových časoch bola úplne neznáma; mnohí znalci sa domnievajú, že išlo o sýrsky je ker alebo stromček, tri až päť metrov vysoký, s ohybnými bielymi vetvami, ktorých listové stopky vyrastajú spomedzi dvoch tŕňov silne zahnutých späť; dnes sa mu hovorí „Kristov tŕň“; podľa botanika dr. E. G. Posta rastie táto sýrsky rastlina v okolí starého *Jeruzalema*, predovšetkým na miestach, kde kedysi bola *Golgota*

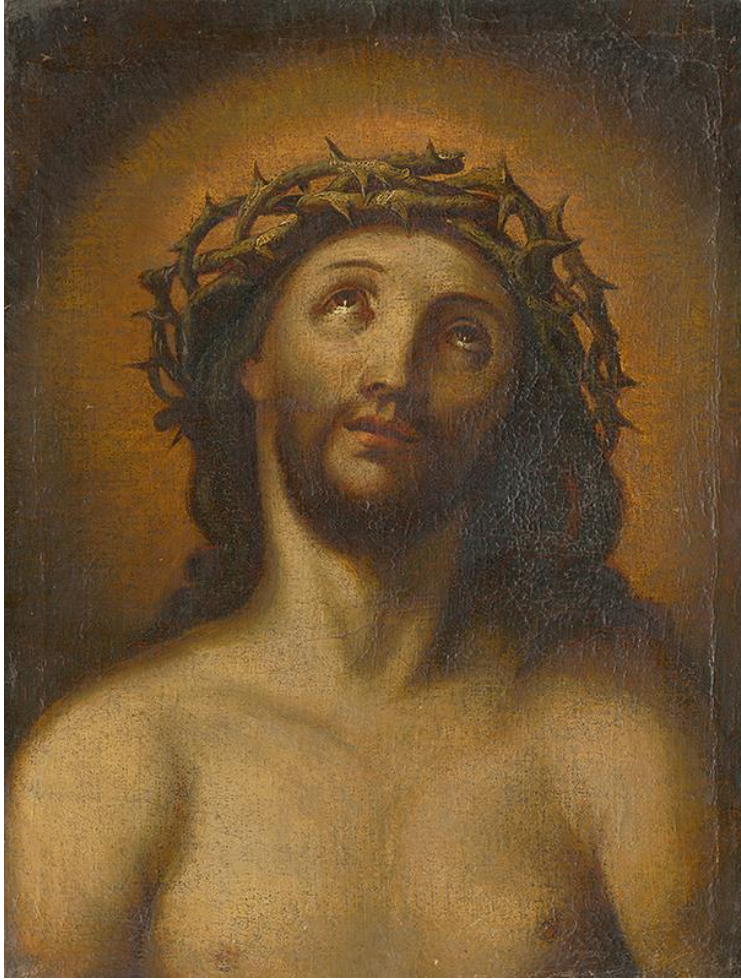
J. de Valdés Leal: Ecce homo (1657-1659)

Guercino: Hlava Krista s trňovou korunou (17.st.)

Guercino: Hlava Krista s trňovou korunou (17.st.)

Talijsky maliar zo 17.storočia: Poprsie Krista s tŕňovou korunou (1600-1700)

C. Dolci: Sv. Katarína Sienská (17.st.)

tŕňový krik - pozri *Benedikt z Nursie*

trnož - slovensky tiež *podstolina*; spojnica nôh *stola*; pozri *konzolový stôl*